

*Розділ 3. Інноваційний пошук педагогів
закладів позашкільної освіти –
рух до якісно нової педагогічної практики.*

*Олена Подрезова,
керівник зразкового колективу
«Гончарство, кераміка та художня
обробка пластичних мас»
Комунальний заклад «ЦДЮТ №2
Харківської міської ради»*

Поєднання сучасних педагогічних технологій з народними традиціями на заняттях гуртка «Гончарство, кераміка та художня обробка пластичних мас» в умовах змішаного та дистанційного навчання. Творчий проєкт – віртуальна екскурсія «Світ краси гончарства України»

В сучасних умовах, коли йде відродження духовних цінностей українського народу, є доцільним використання можливості національних традицій, обрядів, ремесел для зміни ставлення учня до себе, свого здоров'я, сприяння формуванню світогляду, розвитку творчої особистості.

Використовування сучасних методів та інтерактивних технологій навчання та виховання, які ефективно впливають на формування національної самосвідомості громадянина, вольових якостей, почуття національної гідності, створення атмосфери співробітництва та взаємодії в поєднанні з художньо-практичною діяльністю з ліплення проводиться через духовний розвиток світогляду. Місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками. Саме такий, комплексний, підхід в умовах розбудови Нової української школи є максимально дійсним для визначення перспектив творчої та практичної роботи у гуртках декоративно-ужиткового напрямку позашкільної освіти. Саме позашкільна освіта, яка надає можливість учням вивчати народні звичаї та ремесла на практиці, які не входять до обов'язкової шкільної програми, дає можливість використовувати різноманітні освітні технології, залучати форми і методи навчальної та виховної діяльності в освітній процес для вивчення цієї теми.

Останні декілька років, враховуючи складну епідеміологічну ситуацію у країні, виникла потреба тимчасового переходу на змішане та дистанційне навчання. У зв'язку з цим виникла потреба у використанні нових педагогічних методик, технологій, форм роботи тощо. Однією з таких освітніх технологій, яку ми успішно використовуємо у роботі гуртка під час дистанційного навчання, є проєктна діяльність учнів.

Проєктування в загальному його розумінні – це науково обґрунтована побудова системи параметрів майбутнього об'єкта чи якісно нового стану існуючого проєкту прототипу передбачуваного або можливого об'єкта стану чи процесу.

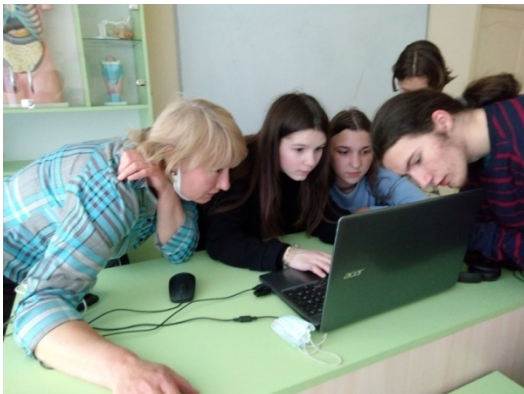
Проєктування – особливий тип інтелектуальної діяльності, відмінною особливістю якої є перспективна орієнтація, практично спрямоване дослідження. Саме слово «проєкт» у перекладі з латинської мови означає «кинутий уперед, задум, план» [4, с.1]

Німецький педагог А. Флітнер характеризує проєктну діяльність як навчальний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки, тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через призму особистого відношення до неї і оцінку результатів в кінцевому продукті. [4, с.1]

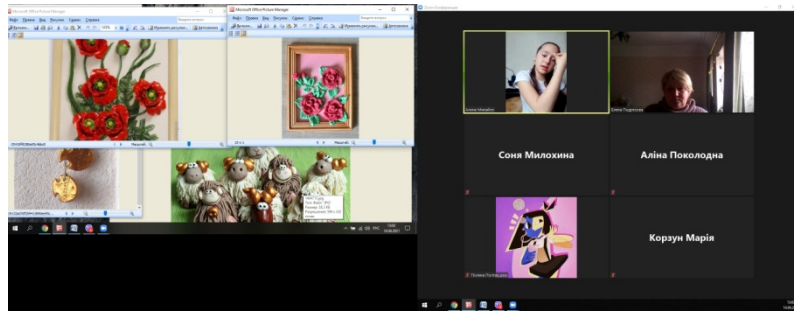
Метод проєктів - педагогічна технологія, зорієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування і набуття нових (часто шляхом самоосвіти). Активне включення учнів у зміст тих або інших проєктів дає можливість засвоїти нові способи людської діяльності в соціокультурному середовищі. Нижче звернемо увагу читача на види дослідницьких проєктів та їх організацію.

Дослідницький проєкт за змістом може бути:

- монопредметним (виконується на матеріалі одного предмета);
- міжпредметним (інтегрується суміжна тематика декількох предметів, наприклад географія, історія, іноземна мова, інформатика);
- підсумковим, коли за результатами його виконання оцінюється засвоєння учнями певного навчального матеріалу;
- поточним, коли на самоосвіту і практичну діяльність виноситься із навчального курсу лише частина змісту навчання. [3, с.2]

Тему проєкту було вибрано для підвищення інтересу дітей до декоративно - прикладної творчості, для формування вміння генерувати ідеї, планувати та організувати свою діяльність, для всебічного розвитку дітей та допомоги їм у творчій самореалізації. Робота за методом проєктів передбачає постановку певної проблеми і наступне її розкриття, чітке планування дій, розподіл (якщо розглядається групова робота) ролей, тобто наявність завдань для кожного учасника за умов тісної взаємодії, відповідальність учасників проєкту за свою частину роботи, регулярне обговорення проміжних кроків та результатів. Під час проєктної діяльності учні розвиваються як творча особистість, здатна до практичної роботи та залучаються до активної пізнавальної діяльності.

Метою, яку переслідують вихованці, є:

- систематизація, закріплення знань та вмінь вихованців відносно різних технік з ліплення та гончарування;
- розвиток творчої особистості засобами декоративно-прикладного мистецтва;
- стимулювання потреби творчого самовдосконалення вихованців. Пошук власних ідей та шляхів (технік) їх виконання;
- формування компетентності продуктивної творчої діяльності: готовність та потреба у творчості, вміння побачити та сформулювати проблему, вміння знаходити нові рішення, вміння діяти в нестандартних ситуаціях;
- стимулювання бажання дітей використовувати в роботі комп'ютери та Інтернет.

Вмінням, які вони набувають, є:

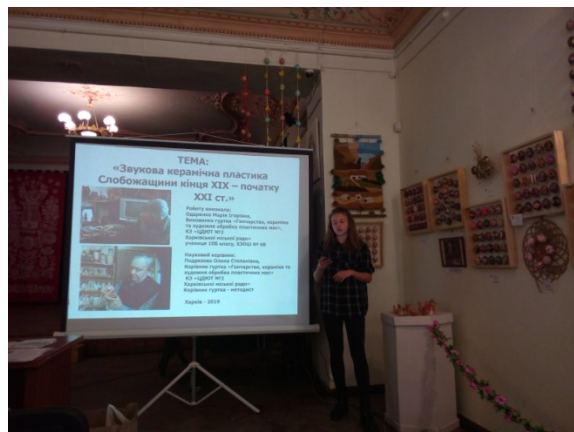
- планування своєї роботи з попереднім прораховуванням можливих результатів;
- використання багатьох джерел інформації і грамотного їх опрацювання;
- самостійне збирання і накопичення матеріалу та формування цілісної картини світу;
- аналіз та співставлення фактів, аргументування своєї думки, приймання рішення;
- спілкування з однолітками не тільки своєї школи, міста, але й інших міст і навіть країн;
- спілкування з майстрами-керамістами з інших регіонів країни та навіть інших країн (творче листування, онлайн конференції, обмін зразками творчості, інтерв'ю);

- установка соціальних контактів (розподіл обов'язків, взаємодії один з одним);
- створення «кінцевого продукту» - матеріального носія проектної діяльності (готовий творчий виріб з глини, пластиліну, скульптурного тіста, фотовиставка, доповідь, презентація, онлайн екскурсія, фільм);
- представлення створеного перед аудиторією (онлайн конференція, вебінар, творчий конкурс, мультимедійна презентація);
- викладання на сайті або в групі соціальних мереж готових матеріалів – відеоролики, послідовність виконання робіт, фотовиставки, презентації тощо;
- оцінювання себе та інших. [3. с.1]

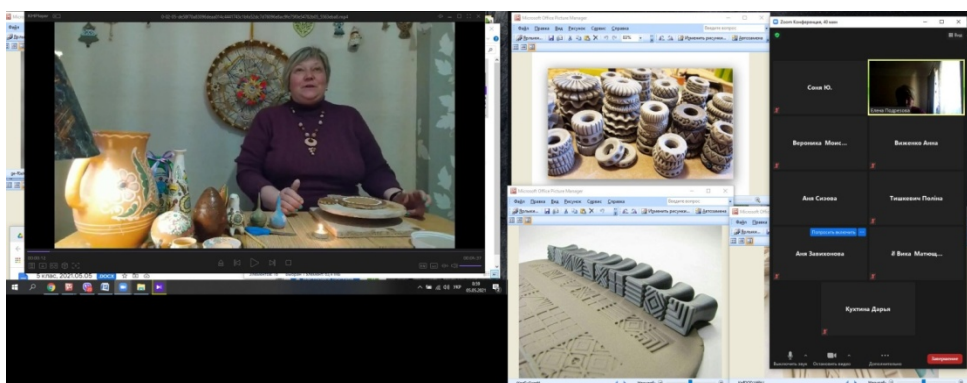
Очікувані результати:исправитьезде с большой буквы на маленькую и в конце поставит точки с запятыми

- активне включення вихованців у процес творчої діяльності;
- оволодіння різними техніками декоративно-прикладного мистецтва: ліплення, формування, гончарування, декорування по-сирому, декорування фарбами, запікання виробів, складання багатофігурних композицій;
- формування вміння використовувати додаткову літературу та інтегрувати знання з різних галузей науки: історії, природознавства, народознавства, образотворчого мистецтва, інформатики;
- формування вміння працювати з комп'ютерною технікою та відеоапаратурою;
- формування вміння виступати та представляти створене перед аудиторією.

Оцінювання знань та вмінь:

- оформлення папки методичних та технологічних розробок до роботи;
- експозиція роботи на підсумковій виставці;
- створення з найкращих робіт тематичної виставки;
- захист робіт у вигляді презентації.[11];
- запрошення та участь у дистанційних та онлайн-конкурсах міського, обласного та Всеукраїнського значення;
- участь в онлайн-вікторинах, віртуальних іграх («Віртуальні подорожі») .[10]

Найскладнішим для впровадження у навчальний процес дослідницьких проєктів є організація цієї діяльності, а особливо підготовчий етап. Чіткість організації проєктування визначається конкретністю постановки мети, визначенням запланованих результатів, з'ясуванням вихідних даних. Дуже ефективним є використання невеликих методичних рекомендацій чи інструкцій, де вказується необхідна і допоміжна література для самоосвіти, вимоги вчителя до якості проєкту, форми і методи кількісної оцінки результатів, алгоритми проєктування. Найскладніше самостійно розподіляти обов'язки. Важливо зазначити, що тут слід дотримуватися принципу «кожен робить те, що зможе зробити краще інших» [3. с.2]

Під час роботи з інформаційною частиною проєкту деяким вихованцям буде складно зорієнтуватися в інформаційному Інтернет-просторі. Тому рекомендовано розпочати навчання вихованців із пошуку і відбору необхідних відомостей. Керівнику необхідно скласти графік індивідуальних консультацій, коли вихованці подають у чорновому варіанті підсумки чергового етапу роботи над проєктом і коригувати у випадку необхідності. Ця основа сприяє формуванню вільної творчої особистості. [3. с.3]

Постановка завдань творчого проєкту та набуття вмінь вихованцями відповідає роботі у режимі дистанційного спілкування всередині груп та між групами при підготовці завдання у вільний від занять час, обговорення результатів попередньої діяльності між етапами та підведення підсумків під час загальної онлайн-конференції.

Навчальний процес в інформаційно-освітньому середовищі навчального закладу, заснованому на використанні засобів ІКТ, у порівнянні з традиційним процесом навчання дозволяє:

- забезпечити доступ до різноманітної інформації з кращих бібліотек; музеїв;
- дати можливість слухати лекції провідних вчених і задавати їм питання;
- брати участь у роботі віртуальних шкіл;
- підвищити інтерес учнів до предметів, що вивчаються, за рахунок наочності, цікавості, інтерактивної форми подання навчального матеріалу;
- посилення міжпредметних зв'язків;
- підвищити мотивацію самостійного навчання, сприяє розвитку критичного мислення;
- активніше використовувати методи взаємонавчання (обговорення навчальних проблем на форумах, в чатах, оперативне отримання підказок);
- розвивати навчальну ініціативу, здібності та інтереси учнів.

Важливим інструментом для сучасної освіти є віртуальні інтерактивні екскурсії, які приходять на зміну традиційним методам навчання.

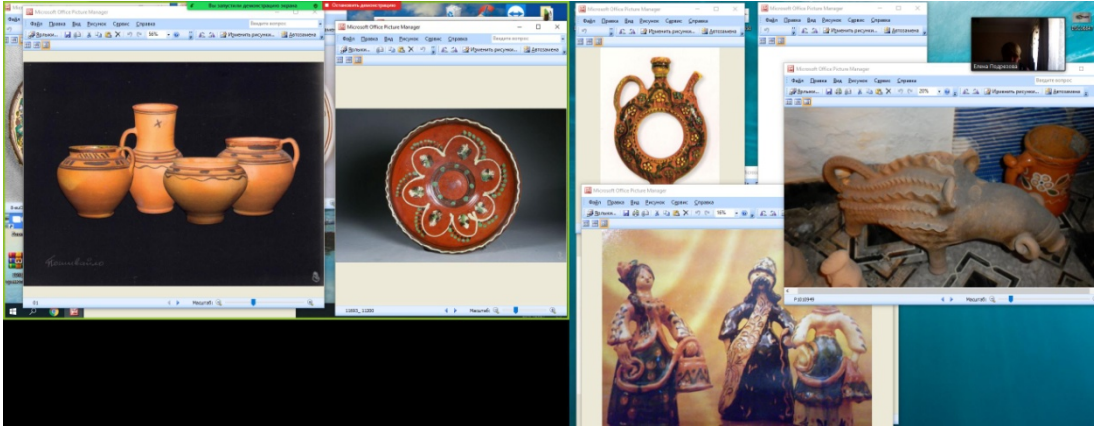
Віртуальна екскурсія – це організаційна форма навчання, що відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням реально існуючих об'єктів із метою створення умов для самостійного спостереження, збору необхідних фактів тощо. Перевагами її є доступність, можливість повторного перегляду, наочність і багато іншого. [2, с.5]. Сьогодні віртуальна екскурсія стає однією з ефективних форм організації навчального процесу, дозволяє використати у навчанні нові форми подачі навчального матеріалу. [5]

Ознайомившись з поняттям «віртуальна екскурсія» і процесом створення такої екскурсії для учнів тієї чи іншої вікової категорії, можна зробити перехід від віртуальних екскурсій до проведення онлайн-екскурсій старшими вихованцями гуртка для молодших груп.[7] Враховуючи, що всі учні вміють користуватися комп'ютерами, планшетами, смартфонами тощо, вони за допомогою керівника гуртка, спираючись на власний досвід та уроки інформатики, можуть шукати інформацію у мережі Інтернет. Тому завдання по складанню віртуальної екскурсії не видається складним. Програма занять та самостійний пошук інформації дає можливість приділити достатньо часу для втілення у життя запланованого проєкту.

Пропонується наступний алгоритм для проведення 3-годинного дистанційного заняття у режимі онлайн-конференції «Творчий проєкт –онлайн-екскурсія.«Світ краси гончарства України». Ця конференція розрахована на вихованців основного та вищого рівня. Метою конференції є створення творчого проєкту – віртуальної екскурсії. Основні завдання творчого проєкту:

1. Познайомити вихованців гуртка початкового рівня з основами гончарного ремесла та красою керамічної творчості України.
2. Познайомити з традиціями виробництва гончарного посуду, технологіями його виконання та декорування.
3. Вивчити етнографічні регіони України, де виготовлявся глиняний посуд.

АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ

1. ВСТУП. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Відеоролик «Культурний карантин»[9]

1. РОЗДІЛ I. (15 хв.)

1.1. Повідомлення теми заняття.

- Діти, сьогодні ми з вами зібрались в режимі онлайн-конференції для обговорення та створення колективного творчого проекту «Світ краси гончарства України»

1.2. Обговорення теми, мети та завдань заняття.

1.3. З дітьми розробляється пам'ятка пошуку інформації.

1.4. Складання плану екскурсії. [2] Розподіл на групи (умовно). Розподіл завдань для груп, наприклад:

- «Історики» - інформація щодо виникнення гончарного посуду, складання інформативних карток з етапами розвитку гончарних ремесел, історичний збірний портрет «Майстра гончаря»;
- «Географи» - пошук інформації про етнографічні регіони України, де займались гончаруванням; складання геолокацій - населених пунктів та відомих гончарних осередків по регіонах; інформація про Національний музей - заповідник гончарства в Опішному; [8]
- «Журналісти» - складання плану інтерв'ю з майстрами;
- «Експерти з паркової скульптури» - інформація о скульпторах (керамістах) та їх творіннях;
- «Експерти з глиняного посуду» - інформація щодо видів традиційного опішненського глиняного посуду, його назв, декорування тощо;

- «Фотожурналісти» - складання тематичних серій фотографій з власних архівів (в цю групу попадають діти, з якими ми відвідували музеї і мають фото з перебування там).

2. ПРАКТИЧНА САМОСТІЙНА РОБОТА (20 хв). Перерва (15 хв)

Самостійна робота вихованців по групах з виконання пошуку інформації:

- робота з Інтернет-джерелами;
- інтерв'ю з майстрами;
- створення міні-докладів;
- пошук світлин за наданою темою.

3. РОЗДІЛ II .(20 хв.)

3.1. Почергове обговорення знайденої інформації у групах. Часткове таке обговорення переноситься на вільний час для індивідуальних консультацій. Частково індивідуальні консультації проводяться заздалегідь – готується чорновий варіант завдання.

3.2. Звіт роботи групи «Фотожурналістів». Підбір фотоматеріалів зі звіту іншим групам для створення власних презентацій за своїм завданням.

4. ПРАКТИЧНА САМОСТІЙНА РОБОТА (20 хв). Перерва (15 хв)

Виконання поставлених завдань в групах:

- створення в zoom-конференції кімнат для обговорення інформації по групах;
- керівник відвідує по черзі кожну групу та відповідає на запитання дітей або корегує їх роботу;
- Створення фрагментів презентацій за цими завданнями у групах або самостійно.

5. РОЗДІЛ III. (20 хв.)

Об'єднання всієї знайденої та обробленої інформації:

- зчитування та обговорення зібраної інформації;
- перегляд фрагментів презентації по групах;
- створення однієї загальної презентації з фрагментів. [8].

6. ПРАКТИЧНА САМОСТІЙНА РОБОТА (20 хв).

Створення онлайн-екскурсії за розробленими матеріалами для молодших вихованців гуртка, прийняття участі в онлайн-конкурсі, онлайн-вікторині.

7. ВИСНОВКИ

7.1. Домашнє завдання:

- підготуватися до виступу для вихованців початкового рівня.

- виготовити за задумом та використовуючи отримані знання з попередніх занять виробу, які будуть відображати підготовлений матеріал. Наприклад: історики – скульптура «Гончар за роботою», географи - «Майстерня гончаря»; журналісти – відтворюють якийсь виріб майстра, з яким вони спілкувались; експерти – гончарний виріб з характерними ознаками регіону виготовлення; фотожурналісти готують підбірку світлин витворів мистецтва за темою або презентацію про виробу [11].

7.2. Підведення підсумків роботи.

Керівник гуртка є партнером та співучасником процесу, він допомагає, направляє та підказує, до роботи також залучаються батьки або працівники музею (наприклад, листування, за попередньою домовленістю).

Вихованці у процесі такої діяльності опановують навички роботи дистанційно, у колективі та з молодшими школярами; створення презентацій; роботи з літературними, архівними, писемними та фото-джерелами.

«Загадки про український посуд»

Виконавець:
Говоруха Володимир
8 клас,
Вихованець гуртка
«Гончарство, кераміка
та художня обробка
пластичних мас»
КЗ «ЦДЮТ № 2»
Керівник
Подрезова Олена
Степанівна
Керівник гуртка - методист

1 - Акрополь 2 - Житлові квартали 3 - Квартал для скіфа ... 2 / 38 | - 74% + | [Share]

1 - Акрополь 2 - Житлові квартали 3 - Квартал для скіфа ... 2 / 38 | - 74% + | [Share]

КОМАНДА «А»

Збірна шкільних команд Новобаварського району м. Харкова: Харківська гімназія №39, Харківська спеціалізована школа №162, Харківська спеціалізована школа №93:

1. Одаренко Марія
2. Стрюк Глеб
3. Дараган Михайло
4. Передерій Антон
5. Плетньов Дмитро

Привіт! Привіт! Привіт!

З вами поки що недосвідчені колонізатори з Афін!

15:23
22.05.2022

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА.

1. Національний музей - заповідник гончарства в Опішному. Офіційний сайт. <https://opishne-museum.gov.ua/gorshhyky-dvijnyata/>
2. Віртуальна екскурсія у роботі вчителя. Посилання: http://spec.vntu.edu.ua/conf/pdf/conf_402-415.pdf
3. Метод проектів – ефективна технологія навчання/Освіта.UA. Посилання: <https://osvita.ua/school/method/technol/1415/>
4. Метод проектів – ефективна технологія навчання / Стаття. Самоосвіта. Посилання: <https://vseosvita.ua/library/metod-proektiv-efektivna-tehnologia-navcanna-197413.html>
5. Вчителі відкривають двері. Входиш ти сам: Віртуальні екскурсії https://yandex.ru/collections/api/links/redirect/?url=https%3A%2F%2Fmyzeu244.blogspot.com%2F%3Futm_source%3Dyafavorites&yid=9190525221652626587
6. Вебінар: Віртуальна екскурсія як форма організації інтерактивного навчання https://myzeu244.blogspot.com/p/blog-page_2.html
7. 8 варіантів незабутньої віртуальної екскурсії. Посилання: <https://naurok.com.ua/post/8-variantiv-nezabutno-virtualno-ekskursi> -
8. Віртуальна екскурсія важливий метод презентації музею. Посилання: https://vim.gov.ua/pages/_journal_files/07.10.2013/pdf/116-121.pdf
9. Відеоролик від Музею-заповіднику гончарства в Опішному «Культурний карантин». Посилання: https://www.youtube.com/watch?v=H8gi0foVA9I&feature=emb_logo
10. Презентація команди гуртка для відкритої історико-культурологічної гри «Велика колонізація» у рамках циклу ігор «Віртуальні подорожі» для учнів 8-11-х класів. Посилання: https://drive.google.com/drive/folders/1VHf1X087GGQCDJC_5abTtMWu1zUH33N_?usp=sharing
11. Презентація «Загадки про опішнянський глиняний посуд» вихованця гуртка Говорухи Володимира. Посилання: https://drive.google.com/drive/folders/1VHf1X087GGQCDJC_5abTtMWu1zUH33N_?usp=sharing

З А Я В К А

ПІБ (повністю)	Подрезова Олена Степанівна
Науковий ступінь	-
Вчене звання	Немає
Посада	Керівник гуртка «Гончарство, кераміка та художня обробка пластичних мас», «керівник гуртка – методист»
Заклад освіти	Комунальний заклад «Центр дитячої та юнацької творчості № 2 Харківської міської ради»
Розділ журналу	Розділ 3. Інноваційний пошук педагогів закладів позашкільної освіти – рух до якісно нової педагогічної практики.
Назва статті	«Поєднання сучасних педагогічних технологій з народними традиціями на заняттях гуртка «Гончарство, кераміка та художня обробка пластичних мас» в умовах змішаного та дистанційного навчання. Творчий проєкт – віртуальна екскурсія «Світ краси гончарства України»
Контактні телефони	067 950 1667, 066 432 76 51
Ел. пошта	Ketti070770@ukr.net